

GEÇİCİ KORUMA

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre Türkiye'de uluslararası koruma mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statülerinden oluşur. Bu statülerden birine dahil olmayan yabancılar Türkiye'de uluslararası korumadan yararlanamazlar. Uluslararası koruma sığınma talep eden yabancının geri gönderilmemesiyle başlayıp kalıcı çözümün sağlanmasıyla sona erer. Kalıcı çözüm uygulamaları gönüllü geri dönüş, yerel entegrasyon ve üçüncü ülkeye yerleştirme olmak üzere üç şekildedir. Geçici koruma ise YUKK m.91'de düzenlenmiş olup uluslararası koruma çeşitlerine dahil edilmemiş ve YUKK m.91'e dayanarak hazırlanmış olan Geçici Koruma Yönetmeliği'nde

“Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen ve uluslararası koruma talebi bireysel olarak değerlendirmeye alınamayan yabancılara sağlanan koruma”

şeklinde tanımlanmıştır.

Ülkemize kitlesel göç yaşandığı takdirde göç edenlerin geçici koruma kapsamına alınıp alınmayacağı Cumhurbaşkanlığı kararıyla belirlenir.

Geçici korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek Göç İdaresi Başkanlığının görevleri arasındadır. Geçici koruma kapsamında olabilmek için İl Göç İdaresi Müdürlükleri tarafından yürütülen kayıt işlemleri gerçekleştirilmelidir. Kayıt başvurusu yapan yabancılara 30 gün geçerli olmak üzere bir ön kayıt belgesi verilir. Kayıt işlemleri tamamlanınca “Geçici Koruma Kimlik Belgesi” düzenlenir. Kimlik belgesi Türkiye'de kalış hakkı sağlamakla birlikte uzun dönem ikamet iznine geçiş veya Türk vatandaşlığına başvuru hakkı sağlamaz.

Geçici koruma sahipleri Geçici Koruma Kimlik Belgesi düzenlenmesi tarihinden itibaren altı ay sonra çalışma izni/çalışma izni muafiyeti almak için başvuru yapabilirler. Çalışma izni olanlar iller arası seyahat edebilmek için kayıtlı oldukları ilin Göç İdaresi'nden izin almalıdırlar. Göç İdaresi'nden özel izin alanlar haricindeki yurt dışı seyahatleri Geçici Koruma Kimlik Belgesi'nin iptal edilmesine sebep olur.

Geçici koruma kapsamındakilere sağlık, eğitim, iş piyasasına erişim, sosyal hizmetler ve yardımlar ile tercümanlık ve benzeri hizmetler sağlanabilir (Yönetmelik m.26). Bunun yanında Yönetmelik'le bazı yükümlülükler de getirilmiştir. Bu yükümlülükler örnek olarak

- Genel Müdürlük tarafından belirlenen ilde, geçici barınma merkezinde veya belirli bir yerde ikamet etmek,
- Çalışma durumuna ait güncel bilgileri otuz gün içinde bildirmek,
- Gelir ve taşınmazlarını otuz gün içinde bildirmek

gösterilebilir.

Geçici koruma kapsamındaki yabancıların gönüllü geri dönüş kapsamında ülkelerine dönmeleri mümkündür. Bunun için İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nde “Geri Dönüş Formu” doldurmaları gerekir. Sonrasında formun bir nüshası ve yol izin belgesiyle sınır kapısından çıkış yapılabilir. Çıkış sırasında Geçici Koruma Kimlik Belgesi yetkili personele teslim edilir.

Gönüllü geri dönme geçici korumanın bireysel olarak sona ermesi yollarından biridir. Bundan başka üçüncü ülkeye çıkış, bir başka ülkenin korumasından faydalanma, ikamet iznine geçiş, ölüm hallerinde de geçici koruma sona erer. Öte yandan Cumhurbaşkanlığı Kararı verilmesiyle geçici koruma uygulamasına toplu olarak son verilebilir.

KAYNAKÇA

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1008706>

goc.gov.tr/gecici-koruma-sss

<https://www.goc.gov.tr/turkiye-de-gecici-koruma>

<https://help.unhcr.org/turkey/tr/information-for-syrians/temporary-protection-in-turkey/>

<https://help.unhcr.org/turkey/tr/information-for-syrians/rights-and-obligations/>

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6458.pdf>

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.20146883.pdf>